XIII. évfolyam, 3. szám • 2013. ősz

Magyartarka

A Magyartarka Tenyésztők Egyesületének információs lapja

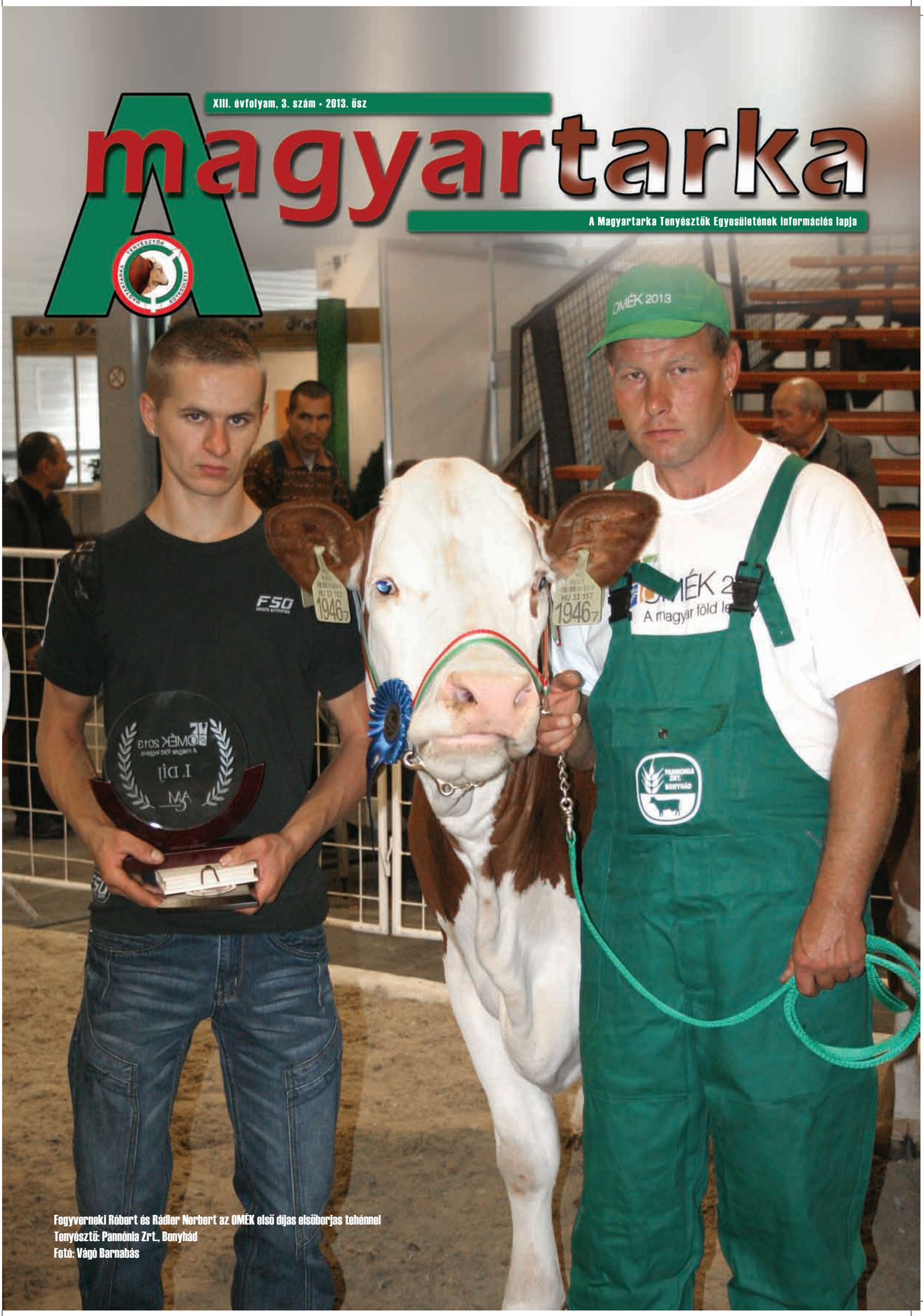

Fegyverneki Róbert és Rádler Norbert az OMÉK első díjas elsőborjas tehénnel
Tenyésztő: Pannónia Zrt., Bonyhád
Fotó: Vágó Barnabás

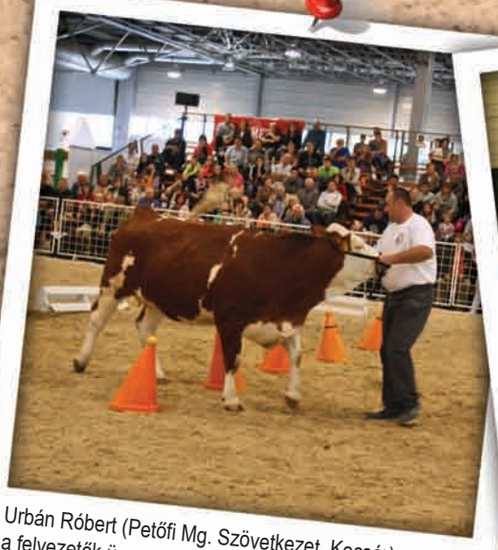

Urbán Róbert (Petőfi Mg. Szövetkezet, Kocsér) a felvezetők ügyességi versenyén

Pócz János bírálat közben

Németh Balázs (Húshasznú Bt.) a második helyezett vemhes üszővel

Szabó Sándor (Béke Agrárszövetkezet, Hajdúböszörmény) a harmadik helyezett vemhes üszővel

… alakul a sorrend

Fegyverneki Róbert, Bertalan Barna, Pócz János, Rácz Károly és Vágó Barnabás az első díjas elsőborjas tehénnel (Pannónia Zrt., Bonyhád)

Tömöri Gábor (Béke Agrárszövetkezet, Hajdúböszörmény) a Tenyésztési Nagydíjas hét laktációs tehénnel

Récsei József (Kaposvári Egyetem) a harmadik helyezett többlaktációs tehénnel

OMÉK, 2013. szeptember 18-22.
fotó: Kovács-Mesterházy Zoltán, Mezősi Attila, Vágó Barnabás

TISZTELT OLVASÓ!

Szent Mihály napja a pásztorok legnagyobb ünnepe, a gulya, a nyáj, az állatok behajtásának ideje. Sok népi megfigyelés, mondás kapcsolódik hozzá:
„Ha Szent Mihálykor még itt van a fecske, karácsonyig legelhet a kecske! … Szent Mihály-nap után egy icce víz, két icce sár.” Egy göcseji mondás szerint Szent Mihály öltöztet, Szent György vetkőztet. Szamosháton pedig azt mondják, hogy aki Szent Mihály-nap után szalmakalapban jár, attól nem kérnek tanácsot. A pereszlényiek kemény telet jósoltak, ha Mihály napján dörög az ég. A mondókák szerint, ha „Szent Mihály lova deres, behozza a telet”, vagy „Szent Mihálykor keleti szél, igen komoly telet ígér.” A bánátiak szerint megszakad a fű gyökere. Úgy is mondják, hogy „Szent Mihály nap után harapófogóval sem lehet kihúzni a füvet.”
Szent Mihály napján kezdődik a kisfarsang, amely Katalinig tart. Az mondták „amelyik legény Szent Mihálykor jegykendőt visz, Katalinig nősülni akar”.

Mi is számadást készítettünk az Országos Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Kiállításról. Az OMÉK két évre bezárta kapuit. Egyesületünk, a Magyartarka Tenyésztők Egyesülete három helyszínen mutatkozott be a kiállításon, mondhatjuk, nagy sikerrel! Tenyésztőink gyönyörű tenyészállatokat vezettek fel a show-bírálatokon, amiért ezúton is szeretnék köszönetet mondani munkájuknak! Úgy gondoljuk, a Magyar Állattenyésztők Szövetsége és a MAHIR Kiállítás és Rendezvény Kft. segítségével eredményes kiállítást tudhatunk magunk mögött.

Dr. Füller Imre
ügyvezető igazgató

TARTALOMJEGYZÉK

ÚJ DÉLI-FARM ÁLLATTENYÉSZTÉSI SZAKÁRUHÁZ SZEGEDEN 4
BEMUTATKOZIK A NYŐGÉRI HÚSHASZNÚ TENYÉSZET 6
XIII. TARKA MARHAFESZTIVÁL BONYHÁDON 8
KÖRNYEZETBARÁT TECHNOLÓGIA VÍZTISZTÍTÁSRA 10
KÖSZÖNÖM, JÓK A SZÁMAIM! 15
OMÉK, 2013. SZEPTEMBER 18-22. 18
ELŐDEINK NYOMÁBAN 20

Készült a VIDÉKFEJLESZTÉSI MINISZTÉRIUM támogatásával.

Magyartarka

A Magyartarka Tenyésztők Egyesülete információs lapja

A szerkesztőbizottság tagjai:
Dr. Holló István
Dr. Húth Balázs
Dr. Polgár J. Péter
Dr. Stefler József

Főszerkesztő: Dr. Füller Imre

Szerkesztőség:
Magyartarka Tenyésztők Egyesülete
7150 Bonyhád, Zrínyi út 3.
tel.: 74/451-022, fax: 74/451-022
e-mail: info@magyartarka.hu
web: http://www.magyartarka.hu

ISSN 1587-9305

Kiadó: Magyartarka Tenyésztők Egyesülete
7150 Bonyhád, Zrínyi út 3.
tel.: 74/451-022, fax: 74/451-022
e-mail: info@magyartarka.hu

Felelős kiadó: Rácz Károly
Lektor: Prikk Orsolya
DTP: Szalai Norbert

Nyomda: Pethő Kft.
Megjelenés: negyedévente 2.000 példányban

Ifj. Palotás Sándor
ügyvezető

ÚJ DÉLI-FARM ÁLLATTENYÉSZTÉSI SZAKÁRUHÁZ SZEGEDEN

A régió legnagyobb állattenyésztési szakáruházát nyitotta a Déli-Farm Kft. Szegeden, melynek ünnepélyes megnyitója szeptember 26-án volt. Ezzel egy időben került sor a már szokásos partnertalálkozóval egybekötött szakmai konferenciára is, mely idén a takarmányok toxin-problémájának megoldási lehetőségét járta körbe.

A Déli-Farm fő termékei takarmány alapanyagok, késztakarmányok, tejpótló tápszerek, ásványi és vitamin-kiegészítők, premixek, szarvasmarha szaporítóanyagok, valamint haszonállatok tenyésztéséhez és tartásához kapcsolódó eszközök az állatápolási kellékektől a farmtechnikai berendezésekig. Az agráreszközöket 2006 óta forgalmazó vállalkozás új állattenyésztési szakáruházának megnyitásával nagyobb területen, a feladatokat is megosztva tudja partnereit kiszolgálni. A takarmányozási üzletág termékeit továbbra is Szeged-Kiskundorozsmán találják meg a vásárlók, az agráreszközök értékesítése pedig már a 200 m2-es bemutatótérrel és a közel 2000 m2-nyi raktárkészlettel rendelkező szegedi áruházban történik.

A konferencia témái között elsőként „A toxintartalom csökkentésének lehetőségei kukoricában és búzában Fusarium és Aspergillus fajokkal szemben kiemelten a nemesítésre és az agrotechnikára” címmel Prof. Dr. Mesterházy Ákos, az MTA rendes tagja tartott előadást. Mesterházy Ákos a téma szakavatottjaként előadásában beszélt arról is, hogy a szennyezett gabonatermékek közvetlen emberi és állati felhasználásán túl az igen jelentős részben gabonát felhasználó állattenyésztés is veszélyeztetett, a gyengébb gyarapodásból, reprodukciós zavarokból, esetleg elhullásból eredő gazdasági problémák is igen nagy súllyal esnek latba. A toxinok állati termékekben is jelentkezhetnek, s könnyű belátni, hogy az állati takarmányozásban felhasznált alapanyagok révén közvetetten az élelmiszerbiztonság is érintett, hiszen az állati termékekben kimutatható toxinok az emberi fogyasztásra szánt élelmiszerek minőségét is befolyásolhatják. A biztonságos, határérték alatti aflatoxin-tartalmú tej termelésének feltétele a helyes takarmányozási gyakorlat, a lehető legalacsonyabb szennyezettségű alapanyagokból összeállított takarmányok használata, a szemes kukorica rostálása és az ún. toxinkötők alkalmazása.

Mint hogy az átvétel alapja a toxinszint, ezt a fajtaminősítésbe is be kell vonni, a fertőzöttség alapján nem lehet megbízhatóan toxinszintet megállapítani. Többéves adatok alapján a kukorica hibridek között sokszoros ellenállósági különbség van a *Fusarium* fajokkal szemben. Az *A. flavus*-sal szemben jelentős különbségeket kaptunk mind természetes, mind mesterséges fertőzésnél. Rezisztencia szempontjából az elmúlt évi járvány nem volt meglepetés, a palettán sok a fogékony hibrid (épp ezért alapvető fontosságú a mesterséges fertőzések bevezetése a fajtaminősítésbe). A 2012. év extrém meleg és aszályos időjárása és egyes növényvédelmi problémák (pl. rovarfertőzés) együttes hatására a hazai termesztésű kukoricában megjelent szennyezésként a penészgombák által termelt aflatoxin. A szennyezett takarmány etetésével a tejben az aflatoxin 1 napon belül megjelenik, a szennyezett takarmány elhagyásával 2-3 napon belül eltűnik. A takarmány alapanyagok esetében az aflatoxin B1-re megengedett határérték 20 mikrogramm/kg, de a tejelő tehén takarmánykeverékek határértéke csak 5 mikrogramm/kg. Az 50 nanogramm/kg feletti mennyiségben aflatoxin M1-gyel szennyezett tej nem kerülhet a fogyasztókhoz, ebben minden tejtermelő vállalkozásnak fokozott felelőssége van. A tej aflatoxin szennyezettség **megelőzésének** legfontosabb eszköze **a lehető legalacsonyabb szennyezettségű alapanyagokból összeállított takarmányok felhasználása**. A takarmányok toxintartalmának ismeretében lehetséges a tehenek takarmányadagját úgy összeállítani, hogy a bevitt aflatoxin-szennyezés a minimális legyen. Az aflatoxin-szennyezés lehetséges hazai forrásai a szemes kukorica, a kukorica-feldolgozás melléktermékei (CGF, DDGS), az ezekből készült takarmánykeverékek (tápok) és csekélyebb mértékben a tömegtakarmányok (széna, szilázs).

Európa legnagyobb kukoricakeményítő gyára a Hungrana Kft. A cég tevékenységéről, az alkalmazott termékkontrollról és minőségpolitikáról, valamint a Déli-Farm Kft.-vel való több mint 20 éves beszállítói kapcsolatról Szabó Attila, a Hungrana Kft termékmenedzsere tájékoztatta a jelenlévőket. A Hungrana Kft.-hez évente beérkező 3500 t kukorica minőségi összetételét – épp a micotoxin-tartalom miatt is – rendszeresen és tételesen vizsgálják. Sőt, a kimenő készleteket is 100-150 tonnás tételekben, egymástól elkülönítve tárolják és vizsgálják, különös tekintettel a tejelő szarvasmarha takarmány-alapanyagokra. Az elmúlt évi micotoxin-szennyeződés ijesztő, de kezelhető volt. Az idei eredményekből egyelőre az látszik, hogy lényegesen gyengébb a fertőzés, gyakorlatilag a tételek 90%-a toxinmentes volt. A fennmaradó 10%-nál azonban a tárolás során a feldolgozásig eltelt idő és a körülmények függvényében tovább emelkedhet a toxintartalom. A helyzetelemzésen túl gyakorlati tanácsot is kaphattunk a Hungrana képviselőjétől: „Ne deponálják a nedves kukoricát, 16% körüli nedvességtartalomnál már célszerű szárítani a toxinterjedés elkerülésének érdekében.”

A Déli-Farm partnerek már jól ismerik a német Kerbl termékeket. Bernhard Strauß key account manager (Kerbl Austria GmbH) ízelítőt adott a haszonállatokhoz kapcsolódó tenyésztési és farmtechnikai

eszközöket forgalmazó cég kínálatából. A villanypásztorok a szarvasmarhák, lovak, birkák, de még a vaddisznók megbízható védelmét is garantálják, sőt, nemcsak az állatok, hanem a termények védelmét is szolgálják. Ez valószínűleg már a tenyésztőknek sem újdonság, a német minőség azonban garanciát jelenthet. A Kerbl villanypásztor-rendszerek részegységei is – mint pl. vezetékek, szalagok, szigetelők – megtalálhatók a palettán.

Másik jelentős Kerbl termékkör az állattenyésztési technológiához kapcsolódó termékek, az istállókban használható munkaeszközök, pataápolási vagy épp ivóvíz-ellátási eszközök. A bemutatott istállóeszközöket, állatorvosi műszereket és villanypásztorokat természetesen a Déli-Farm kínálatában és katalógusában is megtalálhatjuk.

A nap során a Csongrád Megyei Kereskedelmi és Iparkamaránál működő Enterprise Europe Network Dél-Alföldi Irodájának szervezésében egy külgazdasági konzultációt is rendeztek, amelyen a házigazda cég meghívására román és horvát cégek vettek részt. Jelen volt továbbá az eseményen a Kárpát Régió Üzleti Hálózat eszéki munkatársa is. Ifj. Palotás Sándor, a Déli-Farm Kft. ügyvezetője elmondta, hogy cégük számára fontosak a külkapcsolatok, így a romániai tapasztalatokat figyelembe véve lehetőséget lát arra, hogy Horvátország felé is nyissanak. A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara Kárpát-medencei Kollégiumának Csongrád megyei tagjaként pedig feladatának érzi, hogy segítse ezen kapcsolatok kiépítését más magyar vállalkozásoknak is. Ezért a konzultációra meghívást kapott néhány olyan magyar cég is, akivel már régebb óta szakmai kapcsolatban állnak, így számukra is esély nyílik a Kárpát régióban új üzleti lehetőségeket felkutatni.

A konzultáció sikerét pedig az mutatja, hogy a bemutatkozások után minden résztvevő konkrét, kétoldalú megbeszélést tudott folytatni – tette hozzá az ügyvezető, és kiemelte, hogy ennek folytatása várhatóan Eszéken lesz, ahol már a helyi gazdakörrel együtt rendeznek üzleti fórumot.

Kovács-Mesterházy Zoltán
osztályvezető, ÖNPI

BEMUTATKOZIK A NYŐGÉRI HÚSHASZNÚ TENYÉSZET

Szándékosan nem a Húshasznú Bt. cégnevet használtam, mert mi, magyartarka tenyésztők „csak” így emlegetjük: „a nyőgéri tenyészet”.

A Húshasznú Bt. egyébként az egyik legnagyobb zászlóshajója a magyartarka-tenyésztésnek, hisz a nyőgéri (hús) és az egyházasrádóci (kettős) tenyészetek tulajdonosa.

Nyőgéren a ’70-es évek elejétől foglalkoznak húsmarhatartással, az első tenyészetek közül való, amelyek a szakosítási program beindítását követően kezdtek a húsmarhatartásba a háztájiból vásárolt kettős hasznosítású magyartarka-állomány szelektálásával. A kezdeti nehézségek ellenére (a fejt marha húsmarhaként való tartása) gyorsan a meghatározó húsmarha-tenyészetek sorába emelkedett. A „boldog békeidők”-beli szövetkezeti mezőgazdálkodás fejlődése során korszerű tehén-, növendék- és hízó istállók, telepek épültek fel a meglévő istállók (nagyrészt uradalmiak) helyén, mellett. Igyekeztek korszerű, modern húsmarha-rendszert építeni. Igen tanulságos húsmarha-fejlesztési tanulmányuk, amelyet a komplex fejlesztés beindítását megelőzően készítettek, készíttettek el. Az árasztásos öntözés, a modern tápanyag- és takarmány-gazdálkodás, a szakszerű termékenyítési módszerek alkalmazása megalapozta a nyőgéri húsmarha hírét. Magyartarka tenyésztőknek sokat jelent e két név: ÉDES, JOBBÁGY; két méltán híres név, két jó vonal volt… ÉDES képe még ma is díszíti a nyőgéri szövetkezeti iroda falát, de ami még többet jelent, e jeles bika fenotípusában és szigorú tekintetében ma is ott él utódaiban. Hasonlóan értékes bika volt a BUZOGÁNY nevű is, aminek különleges értéke, hogy még a nagyapja is magyar tenyésztésű bika volt (LEJTŐS).

De hála a Gondviselésnek, a nyőgéri húsmarha nemcsak a történelemben és emlékeinkben él, hanem a valóságban is, s esélyt kapott, hogy régi eredményeit

Pintér Tibor munka közben

újra megteremthesse. 2007-től új tulajdonosok irányítják a gazdaságot, s megállapíthatjuk, hogy nem pusztán a tenyésztő társadalom, de a dolgozók megelégedésére is. Szerencsére nem a kizsákmányoló, mindent eladó gazdáké lett a nagy múltú tenyészet, hanem befektető, a tőkét visszaforgató gazdáké.

A terület húsmarhatartásra ideális a Herpenyő (Vasváron még Csörnöc) völgyében elterülő nagyszerű, üde gyepeknek köszönhetően, a holtág az öles nyárfák alatt kitűnő delelőhelyet kínál. A dombtetők és domboldalak kitűnően alkalmasak arra, hogy az állomány téli takarmány-szükségletét előállító szántóterületek legyenek.

A gazdaság 1050 ha területen gazdálkodik, ebből 300 ha szántóterület, amelyen nagyrészt az állatok téli takarmányszük-

ségletét elégítik ki. Kalászos gabonát, repcét, kukoricát és silótakarmányt termesztenek a gyenge-közepes termőképességű területeken. Egyes szántókon cirkot, szudáni füvet vetnek másodvetésnek, besegítve a legelőterületeknek. Szakszerű tápanyag-gazdálkodás folyik 3-4 évente bőségesen áttrágyázott területekkel, műtrágya kiegészítéssel és meszezéssel. A mezőgazdasági munkák döntő részét a cégcsoport gépei oldják meg.

Az utóbbi időben számos korszerű beruházást is alkalmaztak a gazdaságban (hídmérleg, magtár, gépbeszerzések) a növénytermesztés kiszolgálásához.

A mintegy 750 ha legelő és kaszáló nagyrészt üde, jó fekvésű, jó szerkezetű talaj, nem is szabad másra használni, mint húsmarhatartásra. Amikor először jártam a Herpenyő völgyében, a látvány engem is magával ragadott.

E jó adottságú területeken több mint 1200 magyartarka marhát tartanak, a 24 hó feletti nőivarú állat majdnem 650 egyed. Az állatokat három, mára újra korszerűvé tett telepen tartják. A 2008-ban indított fejlesztés eredményeként trágyatárolók, takarmánytároló színek, silóterek, istállók újultak meg és épültek fel. Emellett elvadult területeket hódítottak vissza legelőnek, kaszálónak, növelve ezzel a hasznos terület nagyságát.

A húsmarhatartás technológiája a klasszikus recept szerint zajlik itt is. Amikor ki lehet hajtani az állatot, már kihajtanak, s addig vannak a legelőn, amíg lehet. Vagy a legelő füve fogy el, vagy az idő romlik el. Amikor ott dolgoztam, volt olyan gulya, amit december 20-án hajtottunk be, s volt, amit már február végén kihajtottunk az avas fűre. Abban az évben egy-egy területet háromszor legeltettük.

Mivel az állománynak törzstenyészeti rangja van, elsősorban mesterséges termékenyítést alkalmaznak, de - főleg az őszi időszakban - használnak gulyabikákat is. Külön termékenyítő brigád járja a legelőket a minél sikeresebb termékenyítési eredmények elérése érdekében.

A két ellés közti időszak átlagosan 425 nap körül alakul, a termékenyítési index 1,8. A borjúelhullás, tekintettel a magas borjúlétszámra, igen kedvező: 4% (beleszámolva a halvaellést és a vetélést is). Ahogy azt ott létemkor is tapasztalhattam, igen lelkiismeretesen látják el az állományt a gondozók.

A tehénselejtezés 9% körül alakult, egy növekvő tehénlétszám mellett.

A legelőn az itatást lajtos kocsikból oldják meg, a tápanyag-kiegészítést nyalósó formájában biztosítják. Nagyon jó borjúóvodákat készítettek (még a '70-es években, USA-beli mintára), mobil (csúszó talpas) kivitelben, melyből a borjú étvágy szerint fogyaszthatja az abrakot. Szakaszolt legeltetést folytatnak, napi adagokat mérve ki. A legelőterületeket évente tisztító kaszálással tisztítják.

Régebben a gulyákhoz még lovas kocsival járt ki a gulyás, mára ezt is gépesítették. A nagy létszám miatt viszonylag nagy területet járnak be a gulyák, nem ritka, hogy egy gulya-kör (így hívom azt a körutat, amikor minden gulyát megnézünk egymás után) akár több órába is telhet. A legelőre általában a lábukon mennek a marhák, de előfordul, hogy állatszállítókkal szállítják a gulyát.

A borjakat hathónapos korban választják vagy a telepen, vagy a legelőn, mobil karám segítségével. A választott üszők egy résztét megtartják utánpótlásnak, a bikákat az egyházasrádóci telepükön felhizlalják.

Téli takarmányozásuk alapja a silókukorica, ami mellé étvágy szerint adnak réti szénát, szükség esetén abrakot is. A növendék üszőket külön telepen tartják, gondosan odafigyelve fejlődésükre. Amíg öntözés és intenzív tápanyag-visszapótlás folyt a területen, addig fűszenázsra alapozták a téli takarmányozást, ekkor 3-4-szer is „hasznosították" a területet.

Ha a kedves Olvasónak az a benyomása, hogy bensőségesebb hangnemben írtam meg e bemutatkozó cikket, mint az szokásos, akkor jól gondolja. Nekem ugyanis bensőséges a viszonyom a „nyőgériekkel". Bizonyára azért is, mert az őrségi tenyészet kezdetén sok állatot vettünk innen, de talán főleg azért, mert szerettem Nyőgéren (és a környékén) dolgozni, s igen nehéz volt meghozni azt a döntést, hogy visszatérjek az Őrségbe. Bár, sajnos, a baráti látogatások sem lesznek olyanok, mint egykoron…

30 éves tenyésztői munka eredménye

Dr. Füller Imre
ügyvezető igazgató, MTE

XIII. TARKA MARHAFESZTIVÁL BONYHÁDON

A Magyartarka Tenyésztők Egyesülete és társszervezői 2013. augusztus 9-10-én rendezték a XIII. Tarka Marhafesztivált, mely egyrészről a magyartarka, a Bonyhádot is híressé tevő szarvasmarha körül forog, másrészről a rendezvény tarkaságát is mutatja.

A XIII. Tarka Marhafesztivál megrendezését 12 kiemelt támogató és 25 támogató segítette, akik részben bonyhádi vállalkozások, cégek, de vannak a város, sőt, a megye határain túli támogatók is. A fesztivál fővédnökségét dr. Fazekas Sándor vidékfejlesztési miniszter és Potápi Árpád János országgyűlési képviselő, Bonyhád város polgármestere vállalta el.

2013. augusztus 8-án berendeztük a területet, ahol nagyon sok önkéntes segítő vett részt a munkálatokban. Ezen a napon késő délután nyársra került a két „ökör", megtörtént a fűszerezés, majd tíz óra körül meggyújtottuk a tüzet, elkezdődött a sütés.

Az első napon, augusztus 9-én a konferenciára érkezőket a regisztrációhoz rendelkezésre álló idő alatt a Városi Zeneiskola Népzene Tagozatának műsora várta. A fiatalokból álló zenekar a Völgység jellemző népdalait játszotta.

A XVII. Bonyhádi Állategészségügyi és Állattenyésztési Tanácskozás – országos agrárfórum 11 órakor kezdődött. A levezető elnök dr. Füller Imre ügyvezető igazgató volt. Elsőként Potápi Árpád János országgyűlési képviselőt, Bonyhád város polgármesterét kérte fel, hogy köszöntse a megjelenteket, és nyissa meg a XIII. Tarka Marhafesztivált. Polgármester úr megnyitó szavai után az első előadó, dr. Feldman Zsolt, a Vidékfejlesztési Minisztérium agrárgazdaságért felelős helyettes államtitkára tartott tájékoztatót „Az állattenyésztéssel kapcsolatos kormányzati elképzelésekről" címmel. Helyettes államtitkár úr beszélt többek között a szarvasmarha-állomány, különösen a magyartarka fajta növekedését segítő intézkedésekről, kérődző szerkezetátalakítási támogatásról és a veszélyeztetett fajta támogatásokról. Szó esett a Közös Agrárpolitika kapcsán folytatott legújabb brüsszeli tárgyalásokról is.

A következő előadó Papp Gergely úr, a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara szakmai főigazgató helyettese volt. A Nemzeti Agrárgazdasági Kamara gazdákat segítő intézkedéseiről beszélve elmondta, hogy hamarosan bevetésre kerül a kamarai kártya, mely sok segítséget ad a gazdáknak. Tárgyalásokat folytatnak a bankokkal, a MOL Zrt.-vel, hogy e kártya tulajdonosai különböző kedvezményekben részesüljenek. Azt szeretnék elérni, hogy a befizetett tagdíj és a kapott kedvezmények összegzése után a gazdák többet kapjanak, mint amennyit tagdíjként befizettek.

Harmadik előadónk a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal Élelmiszer és Takarmánybiztonsági Igazgatóság képviseletében dr. Pleva György igazgató úr volt. Előadásának címe: „Aflatoxin – új veszély a szarvasmarha-tenyésztésben." Az előadó szólt a jelen időszakot is érintő aflatoxin gondról, a gombáról, mely ezt a toxint termeli, és a lehetőségekről, melyekkel kivédhető, hogy ez a nem kívánt vegyület a tejben és a tejtermékekben előforduljon, megjelenjen.

Az előadások után kérdések következtek. A válaszadást követően a levezető elnök felkérte az előadókat, hogy polgármester úr vezetésével szegjék meg a nyársra húzott, omlósra sült ökröket. A konferencia résztvevői megkóstolhatták a házi csipetkés marhagulyást és természetesen a sült ökröt is. Ebéd közben a Csurgó zenekar adott műsort a Völgység népdalaiból válogatva. A konferencia résztvevői késő délutánig beszélgettek egymással ügyes-bajos dolgaikról. A szakmai napról több televízió és újság is beszámolót készített.

A délutáni szórakoztató műsorok alatt ügyességi és fejlesztő játékokból álló Tarka-barka játszóházzal kedveskedtünk a kicsiknek.

A délutáni műsoron felléptek: Gábriel zenekar, Titti Corsi Dance Club, Rekop György humorista, Domonkos László énekes és a helyi Zumba Klub.

Az idei Tarka Marhafesztiválon - az eddigiektől eltérően - két színpadon zajlottak a produkciók. A Szabadság téri színpadot a Perczel utca egy részének lezárásával a patika udvaron keresztül kötöttük össze az eddig megszokott helyszínnel. Jó, hogy bővítettük a területet, mert a főzőcskére 172 csapat jelentkezett (2012-ben ez a szám 92 volt), így a szabadtéri színpad környéke kicsi lett volna. A műsort a Szabadság téri színpadon az ABS zenekar koncertje indította, majd őket a Mobilmánia élőkoncert követte.

A napot utcabál zárta.

A második napon reggel 8 órától lehetett átvenni a délutáni főzőcskéhez a Hagyományok Ízek Régiók (HÍR) védjegyet is elnyert magyartarka húst mindazoknak, akik beneveztek a versenyre.

A szórakoztató programok 10 órakor kezdődtek. Nagy sikere volt az „Elmés játékok játszóháza kicsiknek és nagyoknak" elnevezésű programnak, mely 10 órától 18 óráig kötötte le nemcsak a gyerekeket, hanem az őket kísérő szülőket is. Délután 14 óra 30-kor került sor a XI. „Tarka" Fotópályázat díjainak átadására. A pályázat kiíróiként olyan fotókat vártunk, amelyek a szarvasmarháról, annak élőhelyéről készültek. A magyartarka fajta mint téma itt nem volt előírás. A fotópályázatra idén 47 fotóstól 370 alkotás érkezett, melyeket egy háromtagú zsűri bírált el. A bírálók 82 fotót találtak kiállításra érdemesnek. Az I. díjat Asztalosné Illés Tamara Attrakció című képe, a II. díjat Kirják József Ökörszem című fotója, a III. díjat Bedő Kornél Mit mondtál?! című alkotása nyerte, míg a Magyartarka Tenyésztők Egyesülete különdíját Elekes István Gyöngédség című fotója kapta. A kiállítás egy hónapon keresztül volt látogatható Bonyhádon, a Vörösmarty Mihály Művelődési Központ kiállítótermében.

A Magyar Vöröskereszt ezen a napon

14-18 óráig rendkívüli véradást szervezett nagyon nagy sikerrel, hiszen sokan jöttek el vért adni. Azt mondják, ha egy szervezett véradáson ötvennél többen vannak, az már nagyon sikeres napnak számít. Itt a négy óra alatt több mint százan adtak vért! A véradás befejezése után a vöröskereszt helyi szervezete a véradók között idén hat ajándékcsomagot sorsolt ki az előadások közötti szünetben.

15 órakor Potápi Árpád, városunk polgármestere és dr. Füller Imre MTE ügyvezető igazgató pisztolylövéssel indította a „Főzőcske" startját. Ismét rengeteg ember volt Bonyhád szabadtéri színpada környékén és a Perczel utca lezárt részén, a Szabadság téri színpadnál. A vendéglátásra, főzőcskére levágott HÍR védjegyes magyartarka állatok élősúlyban idén közel 3 tonnát nyomtak. A szabadtéri színpad környékén felszálló füst jelezte, elkezdődött a főzés. A „főzőcske" alatt neves előadóművészek szórakoztatták a jelenlévőket. A finom ételeket Faddi Varga János királyi főszakács és családja kóstolta meg, és döntött a helyezésekről. A díjazottak baráti társaságok voltak, akik egy-egy serleget és a Hungária Takarék jóvoltából ajándékcsomagot kaptak jutalmul.

Simon Zoltán és családja - egyesületi tagunk - Szeged mellől, Bordányból érkezett, és a főzőcske alatt a következő interjút adta a Tolnai Népújságnak: „Alapító tagja vagyok a Magyartarka Tenyésztők Egyesületének. A 13 év alatt két alkalommal nem jutottam el a fesztiválra. A rendezvény számunkra az összetartozás szimbóluma, hiszen a magyartarka tenyésztőket egy cél vezérli. Szeretjük egymást, szeretjük az állatokat, és szeretjük a fesztivált. Az előadások hasznosak, érdekesek voltak. Már az információáradat miatt is érdemes eljönni."

A szórakoztató műsorok 15 órakor kezdődtek. Felléptek: Bonyhád Városi Zeneiskola Ifjúsági Fúvószenekara, Szöcske Akrobatikus Rock and Roll Klub, Badár Sándor humorista, Häuser Beáta és az iChoir Énekegyüttes, Rockness. A Szabadság téri színpad előadói: A Köztársaság Bandája, Wolf Kati, Sally Gardens, Vastag Tamás. Nagyon sok rajongó jött el az előadásokra, akiknek a művészek a fellépés után autogramot. A napot a fél kilenckor kezdődő buli zárta a Wery-Take zenekar közreműködésével, akik szintén hazai pályán szórakoztatták a közönséget. Az esti bál közben egy pihenő erejéig rövid tűzijátékban is gyönyörködhettünk.

Úgy gondoljuk, rendezvényünk elérte célját. Nagyon sokan voltak a szakmai napon, ahol mindenki számára érthető előadásokat hallgathattak meg jövőnkről, a KAP reformról, a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara működéséről, gazdákat segítő tevékenységéről és az aflatoxin-problémáról. Ismét több ezren kóstolták meg a HÍR védjeggyel rendelkező magyartarkát, és főztek belőle igen finom ételeket. A város igazán magáénak érzi ezt a rendezvényt, és mindig nagy az összefogás, hiszen a Völgység legnagyobb megmozdulása a Tarka Marhafesztivál.

A fesztiválon a Frank család - egyesületi tagunk - jóvoltából élőben is megcsodálhattuk a magyartarka fajtát, hiszen a kétnapos program alatt két magyar apaságú szűz üszőben is gyönyörködhettünk. Nagyon sok látogatója volt a két „A" törzskönyves tenyészállatnak!

A XIII. Tarka Marhafesztivál ismételten jól sikerült, ilyen sokan még egyik évben sem voltunk, sem a szakmai rendezvényen, sem a „főzőcskén". Akik eljöttek a szakmai napra és a rendezvény második napjára, igazán jól érezhették magukat. A rendező csapat 2014-ben is szeretné megrendezni a Völgység legnagyobb ünnepét, a XIV. Tarka Marhafesztivált.

KÉMIAI ADALÉKOK NÉLKÜL
KÖRNYEZETBARÁT TECHNOLÓGIA VÍZTISZTÍTÁSRA

Az állattenyésztés egyik legnagyobb problémája a magas elhullási arány, a különböző betegségek és az alacsony súlygyarapodás. Cikkünkben a német kormány 2004-es „Az Év fejlesztése” díjas termékét mutatjuk be.

TECHNOLÓGIAI LEÍRÁS

A REDO Water Systems GmbH német középvállalat, amely víztisztításra alkalmas eljárás kifejlesztésére és az új eljárás alapján készült, különböző felhasználási területre speciálisan kifejlesztett berendezések gyártására alakult. Jelenleg 30 országban működik sikeresen. Az eljárás az elektrolízis továbbfejlesztésén alapul, melynek keretében a lágyított vízből és egy sóoldatból elektromosság segítségégével fertőtlenítő folyadékot állítanak elő. Egy liter fertőtlenítő folyadék előállításához minimális sóra és elektromos áramra van szükség. Ez a fertőtlenítő folyadék azzal a tulajdonsággal rendelkezik, hogy a baktériumokat, vírusokat, gombákat, csírákat és „legionellát” elpusztítja. Egy nagyon lényeges előny az előállítási költségekben rejlik. A folyamat semmiféle kémiai vagy egyéb adalékanyagot nem igényel. Semmilyen káros mellék- vagy végtermék nem keletkezik. A keletkező fertőtlenítő folyadék egy idő után biológiai úton lebontható. Kezelése nem igényel külön szakmai személyzetet.

TERMÉKISMERTETŐ

A redo®agrar speciális készülékek gyártásával foglalkozik a mezőgazdaság, azon belül az állattenyésztés követelményeinek megfelelően. Alkalmazása általános fertőtlenítésen kívül takarmány-optimalizálást, továbbá az állatoknak adott gyógyszerek csökkentését eredményezi. Az állattartás egyik legnagyobb problémája az állatok magas elhullási aránya, a különböző betegségek és a túl alacsony súlygyarapodás. Ezek a tényezők az esetek túlnyomó többségében az istállóban, ólban, a takarmányban és az ivóvízben elszaporodott baktériumokra vezethetők vissza. A baktériumok és csírák ellen az állattenyésztésben nagy mennyiségű vegyszert és gyógyszert, többek között antibiotikumokat is felhasználnak. Ezáltal ugyan csíra- és baktériumcsökkenést érnek el, azonban az ezzel összefüggő káros mellékhatások és lehetséges veszélyforrások nem elhanyagolhatóak. A REDO Water Systems által kifejlesztett környezetbarát víztisztítási technológia kitűnően alkalmas a csírák és baktériumok eliminálására, emellett teljes mértékben mellékhatásoktól mentes.

Általános előnyök minden állatfaj részére:

- A legmagasabb vízminőség biztosítása az állatok itatásához
- Istállótisztítás és fertőtlenítés.
- Az állatok ellenálló képességének emelkedése, gyorsabb növekedés.
- A gyógyszerszükséglet radikális csökkentése az állatok magasabb ellenálló képessége miatt.
- Az állatok gyorsabb növekedése és súlygyarapodása a növekedési időszakban.
- **Sertéstenyésztés:**
  - magasabb AWF-érték (értékes húsrészek aránya)
- **Szarvasmarha-tenyésztés:**
  - a tejvezetékek tisztítása és sterilizálása
  - a farmberendezések és fejőállomások tisztítása
  - gyorsabb tejleadási teljesítmény
- **Baromfitenyésztés:**
  - elhullás jelentős csökkentése
  - jobb takarmányhasznosítás
  - nagyobb méretű tojások
- A termékenység és a születési ráta emelkedése.
- Baktériumos és vírusos megbetegedések megelőzése, kezelése.
- Hasmenés, mastitis, körömfájás, gombás megbetegedések és a légzőszervi fertőzések esetében kiemelkedő sikerek érhetők el a Redo eljárással kezelt víz alkalmazásával.
- Az istálló-fertőtlenítéshez szükséges vegyszerek szükségtelenné válnak, elhagyhatóak.
- A nyereség ezáltal drasztikusan nő, a veszélyforrások minimalizálódnak.
- Hosszútávon a környezetvédelmi szempontok is jelentősek.

ÖSZEFOGLALVA:

- Legmagasabb vízminőség
- Kémiai adalékanyagok nélkül
- Állatai egészségesek maradnak
- Növeli a termelékenységet
- Magasabb nyereség, kevesebb költség
- Egészségesebb állatok
- Csíramentes vizet állít elő az ön farmján
- A fertőző betegségek és az elhullás csökkenése
- Az élelmiszerek minősége és a növekedés foka javul
- Egyszerű üzembe helyezés és minimális költség

REDO® watersystems

Krizsanovics László
laszlo.krizsanovics@redowater.com
Mobil: +36-20/9685-355
REDO Water Systems
Magyarországi képviselője

Tömöri Gábor, Zabos Imre, Rácz Károly, Vágó Barnabás a Tenyésztési Nagydíjas hét laktációs tehénnel

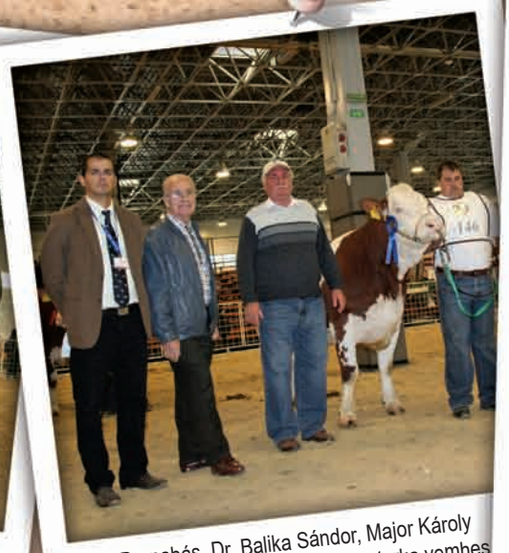

Vágó Barnabás, Dr. Balika Sándor, Major Károly az első helyezett húshasznú magyartarka vemhes üszővel (Derecske Petőfi Mg Kft.)

Antal András János az első helyezett magyartarka borjas tehénnel (Derecske Petőfi Mg Kft.)

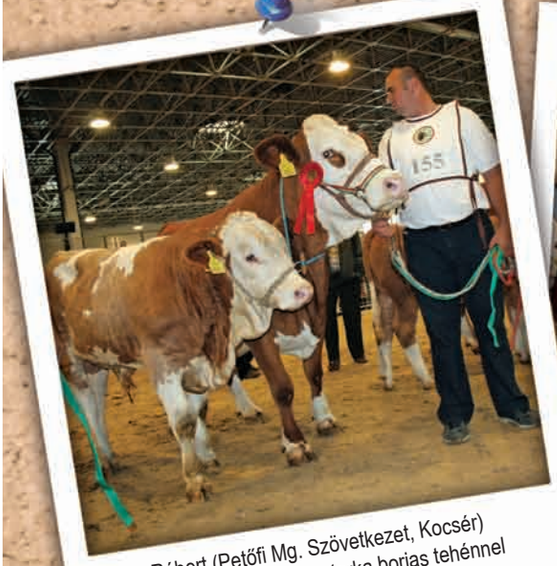

Urbán Róbert (Petőfi Mg. Szövetkezet, Kocsér) a második helyezett magyartarka borjas tehénnel

Együtt a kiállítás legszebb tenyészállataival: Antal András János, Major Károly, Dr. Húth Balázs, Vágó Barnabás, Pócz János, Dr. Balika Sándor, Tömöri Gábor

Életkép az egyesületi standon

Miniszteri látogatás

Miniszteri látogatás

OMÉK, 2013. szeptember 18-22.
fotó: Kovács-Mesterházy Zoltán, Mezősi Attila, Vágó Barnabás

Egy kis ízelítő a sajtkínálatból

Egy kis ízelítő a sajtkínálatból

Húsmarha bemutatótér

Együtt a nagy csapat

… és persze a díjazottak

Dr. Harangi Sándor (Béke Agrárszövetkezet, Hajdúböszörmény) Dr. Kardeván Endrétől és Fekete Balázstól veszi át a megérdemelt díjakat

Szocsics Vilmos (Húshasznú Bt. Táplánszentkereszt)

Ferenc Sándor (Teveli Zrt.)

OMÉK, 2013. szeptember 18-22.
foto: Kovács-Mesterházy Zoltán, Mezősi Attila, Vágó Barnabás

Fegyverneki Róbert (Pannónia Mg. Zrt., Bonyhád)

Rácz Károly (Ják)

Dr. Borbás Zoltán (Kaposvári Egyetem)

Dr. Harangi Sándor (Béke Agrárszövetkezet, Hajdúböszörmény)

Békési Imre (Derecske Petőfi Mg Kft.)

Urbán Róbert (Petőfi Mg. Szövetkezet, Kocsér)

Dr. Harangi Sándor (Béke Agrárszövetkezet, Hajdúböszörmény)

Békési Imre (Derecske Petőfi Mg Kft.)

OMÉK, 2013. szeptember 18-22.
foto: Kovács-Mesterházy Zoltán, Mezősi Attila, Vágó Barnabás

Dr. Füller Imre ügyvezető igazgató különdíjat ad át a bonyhádi Pannónia Mg. Zrt. részéről Fegyverneki Róbertnek

Dr. Húth Balázs tenyésztés- és marketingvezető különdíjat ad át Rongits Tamás máriakálnoki tenyésztőnknek

Vágó Barnabás küllemi bíráló különdíjat ad át Béni Sándor szentkirályi tenyésztőnknek

Dr. Füller Imre ügyvezető igazgató különdíjat ad át Kovács-Mesterházy Zoltánnak az Őrségi Nemzeti Park osztályvezetőjének

Dr. Borbás Zoltán igazgató és Récsei József telepvezető a harmadik díjas tehénnel (Kaposvári Egyetem)

Dr. Harangi Sándor az OMÉK Nagydíjjal

Együtt a legjobbak

KÖSZÖNÖM, JÓK A SZÁMAIM!

Aki kérdez: IMPAVIDUS
és aki válaszol: Herpai Tibor, egy elégedett szarvasmarha-tenyésztő

Az Impavidus céget már több mint 3 éves jó partneri viszony fűzi a Toldi-Tej Kft.-hez, melynek ügyvezetője Herpai Tibor. Vele készítettünk rövid, de tartalmas beszélgetést arról, hogy milyen a kapcsolata az IMPAVIDUS céggel, és mennyire elégedett az általuk forgalmazott termékekkel. Beszélgettünk a gazdasági környezetről, hogy a takarmány ára milyen magas és a fehérjehordozók árai még mindig jóval a kívánt mérték fölött vannak. Beszélgettünk arról is, hogy ki, miként próbálja csökkenteni a takarmányozási költségeit mostanában.

IMP: Ha már az idei évnél tartunk, akkor elmondhatjuk, hogy ez év elején egy újabb terméket, az AMIVIV' SE 50-et is elkezdted használni az IMPAVIDUS ajánlatából. Azzal a céllal, hogy olcsóbbá tedd a receptúrádat úgy, hogy a korábbi termelési szint megmaradjon és a TMR adag beltartalma se változzon. Segítesz nekem bemutatni ezt a terméket?

HT: Az biztos, hogy úgy, mint ti, nem tudom elmondani, de elmondom, hogy a telefonon érdeklődőknek és barátoknak miként mutatom be az AMIVIV' SE-t.
Kezdeném ott, hogy számomra igen meglepő, hogy 50g AMIVIV' SE ezt tudja. Én **a nagytejű csoportnál próbáltam ki, ahol 62,30 Ft/állat/nap tette olcsóbbá a TMR árát**. Ráadásul úgy, hogy az AMIVIV' SE ára is benne van! Először, mikor elkészítettük a tanácsadótokkal és a takarmányosommal közösen a receptemet, én is csodálkoztam nagyon. Láttam, hogy kikerült legalább 400g szója a napi adagból, spóroltunk még más fehérjeforráson is és egy nagy adag zsírral, energiával is kevesebb kellett. Aztán elkezdtük a bevezetését. Akkor naponta legalább négyszer megnéztem a termelt tej mennyiségét, mert az IMPAVIDUS szakemberei azt ígérték, hogy olcsóbb lesz a recept, de nem csökken a tejtermelés. Én ezt vártam, ezért figyeltem a tejgörbéket napról napra. Azt is el kell mondanom, hogy a TMR frakció szitapróbája igen jó értékeket mutatott az AMIVIV' SE bevezetése után, és a prezentációtokat látva, vártam egy kicsivel magasabb tejtermelést is.

IMP: És bejöttek az elvárásaid?

HT: Viccelsz? Igen, minden úgy történt, ahogy ígértétek! Na jó, ez nem igaz, azt ígértétek, hogy nem lesz több a tej, csak az adag válik olcsóbbá, pedig több lett a tej néhány decivel naponta, ami telepi szinten napi 200-250 liter tejmennyiségnövekedést jelentett 247 állatnál. Most már az egész telep eszi, és egy csomó pénzt megspóroltam, spórolok naponta.

IMP: Kérdezném tőled, hogy mi adott bátorságot neked arra, hogy bevezesd ezt a terméket, és merd kipróbálni. Köze volt ehhez a régi üzleti kapcsolatunknak?

HT: A régi kapcsolatunknak közvetlenül nem volt köze hozzá! Egy ilyen terméket, ami naponta több mint 60 Ft-tal teszi olcsóbbá a TMR árát, akkor is kipróbálok, ha most látlak először. Nem hiszem, hogy van ma olyan termelő, aki ilyen megtakarítás mellett elmehet úgy, hogy fél a kipróbálásától, és ennek okán nem vezeti be. Mire várna? Az én telepi eredményeim csak irányadóak lehetnek neki, de úgyis a saját telepén kell meggyőződnie a saját hasznáról! Talán más telepén is 60 Ft-ot spóroltok meg?

IMP: Nem, van, ahol csak 35 Ft lett naponta, de ott alacsonyabb volt a termelési szint, mint nálad. Van olyan telepünk, ahol viszont 60 Ft-nál jóval többet sikerült elérni a megtakarítási oldalon.

HT: Erről beszélek, mindenkinek a saját telepén kell megtapasztalnia az AMIVIV' SE hatását. Én is megnéztem! A 3 éves kapcsolatunk csak abban segített benneteket, hogy előbb döntöttem a próba mellett, mivel eddig csak olyan terméket hoztatok, amely profitot hozott nekem, és nem csak költséget. Viszont 6 hétig napi szinten néztem a csoport tejtermelését, és figyeltem a változásokat, hogy a telepi átlaghoz képest merre tart az irány! A jó viszony nem jelenti, hogy fejjel megyek a falnak! Néztem, hogy marad a tej, csökken vagy nő. Nálam még nőtt is egy kicsit! Azt se felejtsük el, hogy a tulajdonosom ilyen gazdasági környezetben is eredményes termelést vár el tőlem. Ehhez meg kell ragadnom minden újat, és hasznosítanom! Persze, egy óvatos és biztonságos próba mellett.

IMP: Az előbb említetted, hogy három éve ismerjük egymást. Felidéznénk a múltat és az első találkozást, amely Szlovákiában volt, Szelőcén, az Olmix cég termékei bemutatójának szakmai rendezvényén.

HT: Igen, emlékszem. Ekkor volt, hogy a 2010-es időjárás viszontagságai után, az új silót kinyitva, szeptember-október hónapokban mindenféle gond jelentkezett a telepen. Az állatorvosok és a szakértők együttes véleménye az volt, hogy komoly mikotoxin-szennyezettségre utalnak a problémák. Azonnal többféle toxinkötőt is kipróbáltam, kicsivel jobb lett a helyzet, de nem hoztak biztos megoldást az állatok számára. Ekkor hívta fel a figyelmemet a takarmányozási szakértőm az MTX+-ra és a szelőcei szakmai napra. Örömmel vállaltam az utazást, feltételeztem, hogy ott régi barátok és ismerősök várnak, akikkel tíz évvel korábban szakmai közös munkánk is volt. A barátságos fogadtatás után részletesen megismerhettem az MTX+ nevű toxinkötőt az olmix-os szakemberek előadásai alapján. Döntöttem: ez kell nekem! Majd meg is állapodtam a felhasználásról, egyéb

szolgáltatásokról, és elkezdem használni az MTX+ terméket 2010. 11. 1-jétől.

(Gondolati kitekintés: a Bonafarm-Bábolna Takarmány Kft. szarvasmarhás szakemberei szintén ekkor ismerték meg az IMPAVIDUS által forgalmazott MTX+ terméket, amit a mai napig is használnak, igaz, már a mikrogranulált változatát, az MMiS-t.)

Az elsők között voltam az országban, aki szarvasmarhatelepen elkezdte használni minden korcsoporttal, szárazonálló tehenekkel és 10 hónapos üszőkkel is!

IMP: Miket vártál, és miket tapasztaltál az MTX+ használata után?

HT: Kaptam egy kis tapasztalati kézikönyvet, hogy tudjam, mikor, milyen hatást fog kiváltani az MTX+. Ezen 6 dolog szerepelt, amiből 6 héten belül 5-öt szabad szemmel is látnom kellett. Ez így is történt! A szaporodásbiológiai változások észlelésére ekkor már nyugodtam vártam 5 hónapot.

IMP: Na, és mit tapasztaltál a szapbioszos számok terén?

HT: Mondjam azt, hogy a Riskából kinyomtattam a számokat és nem akartam elhinni? 13-15%-os javulások voltak, sőt, akár 20%-os is az előző évhez képest! Tudom, hogy ez hihetetlennek tűnik, de én akkor már szabad szemmel is láttam az állatokon a változást, és tudtam, hogy nagy javulás lesz az előző évi adatokhoz képest. Azt még el kell mondanom, hogy a szelőcei megállapodás része volt az IMPAVIDUS-szal, hogy nem nyúlhatok hozzá a receptúrához 6 hónapig. Igaz, én 1 évig nem változtattam azon!

IMP: Az első év végére, amikor referenciatelepként több más szarvasmarhatartó szakember megkeresett és véleményedet kérte, mit tudtál nekik mondani?

HT: Ahogy visszagondolok arra, amikor megbeszéltük az IMPAVIDUS szakembereivel a mikotoxinok romboló hatásait és azok élettani kártételét, ma már tisztán tudom, hogy mi miért történt és mitől változott meg a termelés. Persze, ezeket a gondolatokat telefonban átadni, vagy csak egy félórás látogatás alakalmával igen nehéz. Mindenkinek azt tanácsoltam, hogy mivel – szerintem - a piacon ez a legnagyobb védettséget adó termékek egyike, ha ezt használja, akkor nyugodtan fog termelni, mert egy csomó gondot levesznek a válláról. De a leghathatósabb érv az volt, hogy a tehénselejtezésem több mint 40%-kal csökkent, és sok új üszőm lett.

IMP: Azt is el kell mondani, hogy 1 év használat után, amikor 2011 októberének végén kinyitottad az új kukoricaszilázst, leálltál az MTX+ használatával. Az előző gondolatok után, hogy lehetséges ez?

HT: (széles mosoly) A tulajdonosnak szkeptikus szakmai tanácsadója a pénzügyi helyzet… így a tulajdonos a leállás mellett döntött. Kész! De a számok nem

	Riska program alapján	Kontroll időszak		MTX+ kísérleti időszak			MTX+ nélkül		
	Megnevezés	2009.11.01.-2010.11.01.		2010.11.01.-2011.11.01.			2011.11.01.-2012.11.01.		
Telepi	Összes ellés	393	100%	381	100%		407	100%	
	Tehén ellések	241	61,30%	236	61,90%		283	69,50%	
	Két ellés közti idő	**446**		**410**		**- 36 nap**	**416**		**+ 6 nap**
	Üsző ellések	152	38,70%	145	38,10%		124	30,50%	
	Első elléskori idő	26 hónap		26 hónap			26 hónap		
	Összes termékenyítés	1186	100%	1140	100%		1361	100%	
	vemhesült egyedek száma	378	31,90%	425	37,30%	+ 16,93%	449	33,00%	-11,52%
	Termékenyítési index	**3,14**		**2,68**		**+17,17%**	**3,03**		**-13,06%**
	1. term.-re vemhesült egyedek	**149**	**39,40%**	**201**	**47,30%**	**+20,06%**	**184**	**41,00%**	**-13,32%**
Tehenek	Tehén termékenyítések	882	74,40%	888	77,90%		1065	78,30%	
	Vemhesült tehenek száma	231	26,20%	287	32,30%	+23,28%	309	29,00%	-10,20%
	Termékenyítési index	**3,82**		**3,09**		**+23,63%**	**3,45**		**-11,65%**
	1. term.-re vemhesült tehenek	67	29,00%	115	40,10%	+38,28%	114	36,90%	-7,98%
Üszők	Üsző termékenyítések	304	25,60%	252	22,10%		296	21,70%	
	Vemhesült üszők száma	147	48,40%	138	55,00%	+13,64%	140	47,30%	-14,00%
	Termékenyítési index	**2,07**		**1,83**		**+13,12%**	**2,11**		**-15,30%**
	1. term.-re vemhesült üszők	82	55,80%	86	62,30%	+11,65%	70	50,00%	-19,75%
	1. term.-ig eltelt idő	16 hónap		16 hónap			17 hónap		- 1 hónap

A Toldi-Tej Kft. szaporodásbiológiai mutatói

csalnak, a romló eredmények a következő egy év során meggyőzték a tulajdonost és a hitetlenkedőket, hogy szükség van a MTX+ -ra. Az újrakezdés 2012 októberétől a továbbfejlesztett MMiS termékkel indult, és jelenleg is a toxinszinttől függő, változó adagolásban folyik a termék etetése.

(Gondolati kitekintés: Az MMis az MTX+ mikrogranulált változata, ami még hatékonyabb adagolást és kijuttatást tesz lehetővé a TMR-ben.)

IMP: Nem gondoltál még cserére? Hiszen – gondolom -, szinte naponta kapsz új ajánlatokat.

HT: NEM! Az eddig megvizsgált, nekem kiajánlott 20 féle toxinkötő közül ez a legjobb, meg vagyunk vele elégedve, eszembe sem jut váltani! A tőletek kapott szakmai információk alapján, amelyek a toxinterhelésre és azok kártételére irányulnak, látom, hogy melyik konkurenseteknek milyen hibája van. Ez ma már számomra nem elfogadható, még akkor sem, ha sokkal olcsóbban adják! Azt is tisztán látom, hogy az MTX+ szerintem az egyetlen olyan termék, ami hasznot is hoz. Közös számításunk szerint a megtérülési rátája 1 Ft befektetésre 3,17 Ft-ot hozott, ami igen meggyőző még egy pénzügyi befektetőnek is, gondolom én.

IMP: Mi volt a következő termék, aminek az Impavidustól bizalmat szavaztál?

HT: A Crystalyx termékcsalád. De nem csak bizalom kérdése volt! Megismerve a termék összetételét és a sajátságos filozófiát, ami a működéséhez kapcsolódik, ismét a vásárlás mellett döntöttem. Nincs a piacon hasonló termék! Megtudtam, hogy ez nem egy sima melaszos nyalósó, hanem egy komplett energiatakarmány! Mondhatom, hogy teljesen más a filozófiája, mint amit eddig hallottam! A terméket szakmai szempontból és működését tekintve úgy jellemezném, hogy a Crystalyx az energiahiányból eredő szerteágazó problémák kezelésével egy időben kiemelten jótékony hatással van a szaporodásbiológiai mutatókra és a tejtermelés szintjére. Használatával csökken a két ellés közötti idő, intenzívebb az ivarzás, javul a termékenyülés. A szárazonállás időszakában jobb a kondíció, az ellést követően nincs tejláz, kisebb az esélye az oltógyomor áthelyeződésének, a nagyobb mértékű nyáltermelésnek köszönhetően kisebb az esélye az acidózis és ketózis kialakulásának, és nem utolsó sorban magasabb szinten indul a tejtermelés. A termelési szakaszban etetve kiegyenlíti az egyes tápanyagok hiányosságait, javítja a tápanyag- és ásványi anyag-ellátást, támogatja az energia-anyagcserét, megelőzi az anyagcsere-rendellenességeket. Mindezt úgy, hogy csak a harmadát eszik meg, mint az ajánlott mennyiség. Ez azt jelenti számomra, hogy jó a TMR-em, de ennyi kiegészítésre szüksége van a csoportokon belül néhány egyednek.

A fogyasztásban történő változás indikátorként jelzi a TMR változását, és kiegészítő energiaforrást jelent szélsőséges időjárási viszonyok között.

IMP: Vizsgáltad a saját eredményeidet a Crystalyx család bevezetése után?

HT: Már a bevezetés előtt is megnéztem az összetételét, és láttam, hogy milyen kedvező az ára a beltartalomhoz képest. A használat után nekem a legszembetűnőbb az volt, hogy a testkondíció sokkal jobb állapotban van, maradt, mint korábban a 100-130 nap tájékán is. Valamint az is szemmel látható volt, hogy az ellés után a tejtermelés sokkal magasabb szintről és sokkal könnyebben indul. A nyári nagy melegben is ezt tapasztaltam, sőt, akkor kisebbek voltak a problémáim, mint egy évvel korábban, vagy azoknál a csoportoknál, amelyek nem ették. Az is érdekes volt, hogy a meleg elvonultával sokkal előbb visszajött az étvágy, és a tej is hamarabb és jobban emelkedett, mint az ezt nem fogyasztó csoportoknál.

IMP: Összességében mit lehet elmondani zárszóként a 3 termékkörrel kapcsolatban egy olvasó számára?

HT: Köszönöm, jók a számaim!

Impavidus információ:
www.impavidus-sro.com,
info@impavidus-sro.com,
Tel: +36-70-360-4170

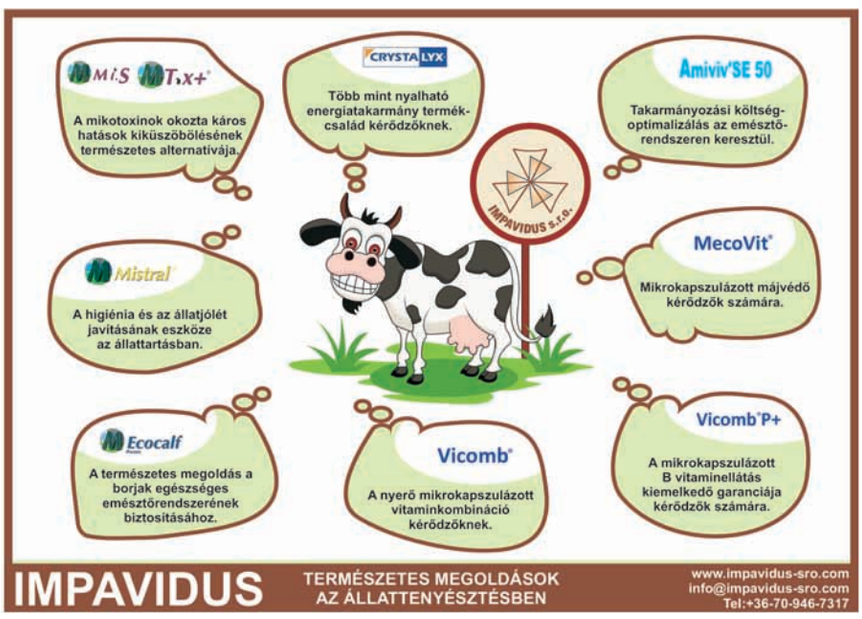

Dr. Húth Balázs *tenyésztés- és marketingvezető, MTE*

A FAJTA LEGKIVÁLÓBB EGYEDEI MUTATKOZTAK BE BUDAPESTEN A NAGYKÖZÖNSÉGNEK

OMÉK, 2013. SZEPTEMBER 18-22.

A 76. Országos Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Kiállítás szervezését már 2012 augusztusában megkezdtük. Felkerestük a tenyészeteket, elkészítettük a kiállítás kiírását, rögzítettük a nevezési feltételeket. A Magyartarka Tenyésztők Egyesülete három helyszínen mutatkozott be, három helyszínen láthattuk tagjaink tenyészállatait. Jelen voltunk 18 tenyészállattal a „B" pavilonban a tejelő fajták bemutatóján, valamint 17 tenyészállattal a húshasznosítású marhák között a Kincsem parkban és 2 egyeddel az őshonos udvarban. A Kincsem parkban a húshasznosítású fajták között bemutattunk hat tehenet borjával és öt vemhes üszőt. A magyartarka fajtát a Magyar Országgyűlés nemzeti kinccsé nyilvánította, a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium pedig veszélyeztetett fajtává, így kapott helyet a fajta az őshonos udvarban is egy bonyhádi és egy vasi tájfajta egyeddel.

A kiállításon megjelent tenyészeteink, akiknek ez úton is köszönjük, hogy bemutatták tenyésztő munkájuk legkiválóbb egyedeit:

- Bonyhád, Pannónia Zrt. (2 tehén)
- Derecske, Petőfi Mezőgazdasági Kft. (2 tehén borjával, 3 vemhes üsző)
- Dunaharaszti, Ficsór Árpád (1 tehén)
- Hajdúböszörmény, Béke Agrárszövetkezet (1 tehén, 2 vemhes üsző)
- Ják, Rácunió Kft. (2 szűz üsző, 1 tehén)
- Ják, Ráczné Gyalog Stefánia (1 tehén)
- Kaposvári Egyetem (1 vemhes üsző, 1 tehén)
- Kocsér, Petőfi Szövetkezet (1 vemhes üsző, 2 tehén borjával)
- Máriakálnok, Rongits Ferenc (1 vemhes üsző)
- Nagyvázsony, Nagyvázsonyi Mg. Kft.)
- Ózd, Medve János (1 vemhes üsző)
- Őriszentpéter, Őrségi Nemzeti Park Igazgatósága (1 tehén borjával)
- Szentkirály, Béni Farm Kft. (1 vemhes üsző, 1 tehén)
- Táplánszentkereszt, Húshasznú Bt. (2 vemhes üsző, 2 tehén, 1 tehén borjával)
- Tevel, Teveli Mezőgazdasági Zrt. (1 tehén)

A tenyészállatok előzetes kiválogatása már februárban megkezdődött. Véglegesítettük a kiállítandó egyedeket és tartalékokat, majd elindult a betanításuk.

A „B" pavilonban építették fel a három tenyésztőegyesület standját, az interaktív programok helyszínéül szolgáló területet, a nyírásbemutató és a show-bírálat helyszínét.

A kiállítás első napján került sor a show-bírálatokra. A tenyésztők nagy büszkeséggel vezették fel tenyészállataikat a bírálatra megjelent közönség előtt. Az első napon bőven volt még ülőhely, de a kiállításra látogatók napról napra többen lettek, s szombaton, a díjátadó ünnepségen már tömve volt a lelátó, illetve a ring körüli tér.

A magyartarka fajta díjazott egyedei a következők voltak:
A kettőshasznosítású változatban 3 bírálati csoportban került sor a megmérettetésre: vemhes üsző, elsőborjas tehén, többlaktációs tehén. A bírálatot Pócz János végezte.

VEMHES ÜSZŐ KATEGÓRIA:

I. helyezett:	**115 katalógusszámú MAGDA**
Tenyésztő és tulajdonos:	Béke Agrárszövetkezet, Hajdúböszörmény
II. helyezett:	**114 katalógusszámú ÉKES**
Tenyésztő és tulajdonos:	Húshasznú Bt., Egyházasrádóc
III. helyezett:	**113 katalógusszámú AKÁC**
Tenyésztő és tulajdonos:	Béke Agrárszövetkezet, Hajdúböszörmény

ELSŐBORJAS TEHÉN KATEGÓRIA

I. helyezett:	**121 katalógusszámú JOLÁN**
Tenyésztő és tulajdonos:	Pannónia Mg. Zrt., Bonyhád
II. helyezett:	**123 katalógusszámú KAROLIN**
Tenyésztő és tulajdonos:	Rácunió Kft., Ják
III. helyezett:	**122 katalógusszámú VILMA**
Tenyésztő és tulajdonos:	Teveli Mg. Zrt., Tevel

TÖBBLAKTÁCIÓS TEHÉN KATEGÓRIA

I. helyezett:	**132 katalógusszámú CSALFA**
Tenyésztő és tulajdonos:	Béke Agrárszövetkezet, Hajdúböszörmény
II. helyezett:	**130 katalógusszámú: ELZA**
Tenyésztő, tulajdonos:	Ráczné Gyalog Stefánia, Ják
III. helyezett:	**131 katalógusszámú HATTYÚ**
Tenyésztő, tulajdonos:	Kaposvári Egyetem, Kaposvár

A KETTŐSHASZNÚ MAGYARTARKA NAGYDÍJAS EGYED:

A 132 katalógus számú CSALFA
Tenyésztő és tulajdonos:
Béke Agrárszövetkezet, Hajdúböszörmény

A magyartarka húshasznú változata vemhes üsző és anyatehén borjával kategóriában került bírálatra. A bírálatot dr. Balika Sándor végezte.

VEMHES ÜSZŐ KATEGÓRIA:

I. helyezett: **146 katalógusszámú FOGAS**
Tenyésztő és tulajdonos: Petőfi Mg. Kft., Derecske
II. helyezett: **144 katalógusszámú EMMA**
Tenyésztő és tulajdonos: Petőfi Mg. Kft., Derecske
III. helyezett: **143 katalógusszámú BOJTOS**
Tenyésztő és tulajdonos: Petőfi Mg. Kft., Derecske

ANYATEHÉN BORJÁVAL KATEGÓRIA:

I. helyezett: **156 katalógusszámú JOLÁN**
Tenyésztő és tulajdonos: Petőfi Mg. Kft., Derecske
II. helyezett: **155 katalógusszámú ZITA**
Tenyésztő és tulajdonos: Petőfi Szövetkezet, Kocsér
III. helyezett: **152 katalógusszámú ANGYAL**
Tenyésztő és tulajdonos: Petőfi Mg. Kft., Derecske

HÚSHASZNÚ MAGYARTARKA NAGYDÍJAS EGYED:

A 156 katalógusszámú JOLÁN
Tenyésztő és tulajdonos: Petőfi Mg. Kft., Derecske

A MAGYARTARKA FAJTA TENYÉSZTÉSI NAGYDÍJAS EGYEDE:

A 132 katalógusszámú CSALFA
Tenyésztő és tulajdonos:
Béke Agrárszövetkezet, Hajdúböszörmény

Az OMÉK Nagydíját a Béke Agrárszövetkezet, Hajdúböszörmény érdemelte ki az országos kiállításon való magas színvonalú és eredményes bemutatkozásért.

KÜLÖNDÍJAK:

1. A Magyartarka Tenyésztők Egyesülete különdíjat ajánlott fel a legszebb tőgyű magyartarka tehénnek, a 121 katalógusszámú Jolánnak. Tenyésztő és tulajdonos: Pannónia Mg. Zrt., Bonyhád

2. A Magyartarka Tenyésztők Egyesülete különdíjat ajánlott fel Rongits Tamás magántenyésztőnek a tenyésztési program magas szintű végrehajtásáért.

3. A Magyartarka Tenyésztők Egyesülete különdíjat ajánlott fel a Béni Farm Kft.-nek a tenyésztési program magas szintű végrehajtásáért.

4. A Magyartarka Tenyésztők Egyesülete különdíjat ajánlott fel az Őrségi Nemzeti Parknak a húshasznú magyartarka fajtában végzett magas szintű tenyésztői munkáért.

A Holstein-fríz Tenyésztők Egyesülete munkatársai a kiállítás alatt fejési bemutatót tartottak. A program alatt a gyerekek sok érdekes kérdést tettek fel, a végén pedig örömmel itták meg a pohár tejet.

Az Egyesület munkatársai naponta fajtabemutatót tartottak. A délelőtti nap programjaként a „B” pavilonban a díjnyertes tenyészállatokon keresztül mutattuk be a fajtát, majd délután a Kincsem Parkban a húshasznosítású egyedeket ismertettük az érdeklődő látogatókkal.

A 76. OMÉK elérte célját. Úgy gondoljuk, sikerült a vidéket közelebb hozni a fővároshoz, bemutatni a honi mezőgazdaság értékeit, a genetikai alapokat. A standokon komoly szakmai konzultációk folytak. Kézzel foghatóvá, láthatóvá tettük, hogyan kerül a tej a pohárba, bemutattuk az általunk tenyésztett szarvasmarhafajtákat.

VI. ÉVFOLYAM 13. SZÁM 1944. JÚLIUS 1

Magyar Állattenyésztés

MEGJELENIK MINDEN HÓNAP 1.-ÉN ÉS 15.-ÉN

A M. KIR. FÖLDMÍVELÉSÜGYI MINISZTÉRIUM IRÁNYÍTÁSA ALATT ÁLLÓ ÁLLATTENYÉSZTŐ ÉS TÖRZSKÖNYVELŐ SZERVEZETEK HIVATALOS LAPJA

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST V., BÁTHORY-U. 7, II. EM. 2 TELEFONSZÁM: 118—463

A SZERKESZTŐBIZOTTSÁG ELNÖKE BATTHA PÁL

ELŐFIZETÉSI ÁR: EGY ÉVRE 24 PENGŐ FÉL „ 12 „

Teheneinknél minél nagyobb életteljesítményekre törekedjünk!

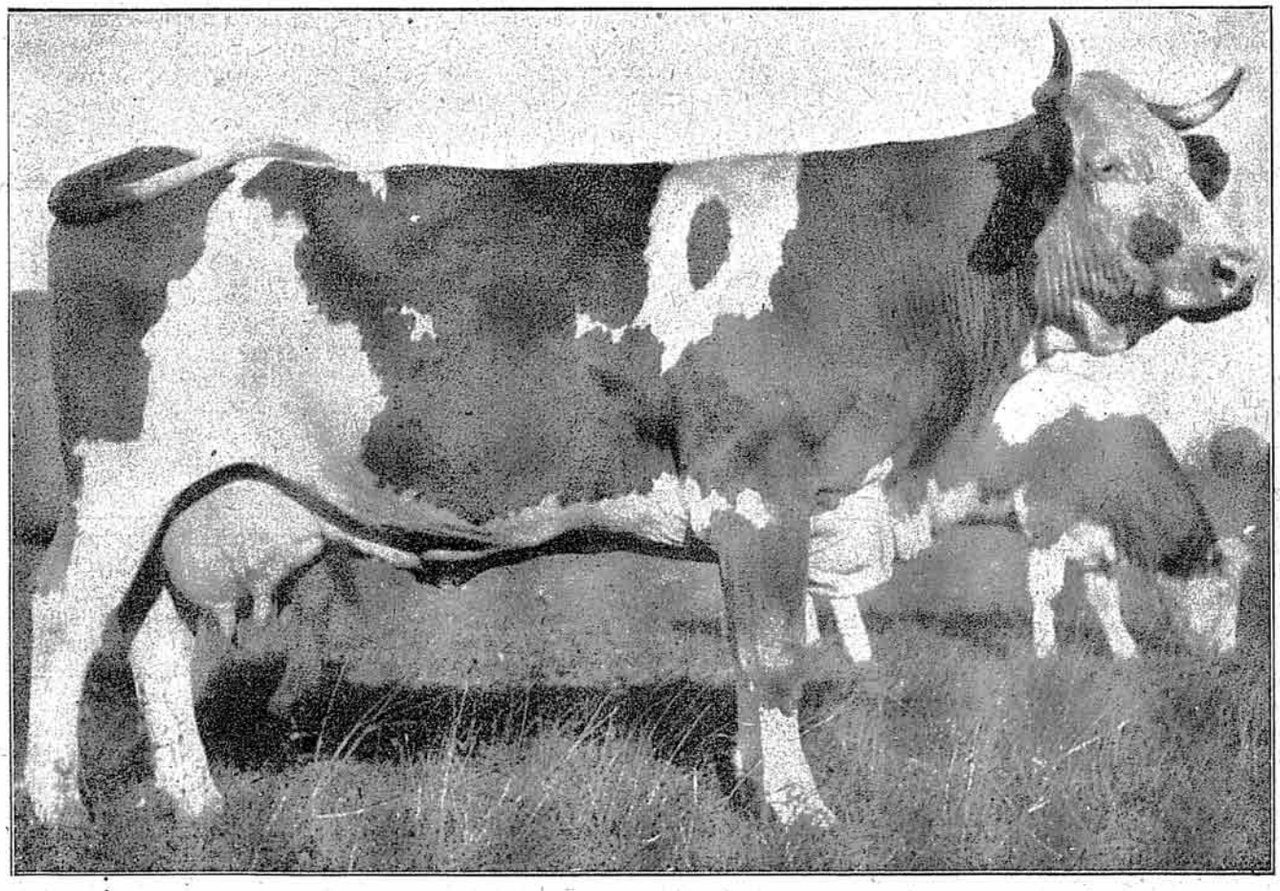

»1388. Flóra« mezőhegyesi ménesbirtok kiváló tenyészértékű tehene, amely 8 év alatt 53.403 kg tejet termelt. Legnagyobb éves tejhozama 310 nap alatt 11.154 kg tej. (Ismertetés a 195. számú oldalon.)
(Bencze Z. felv.)

Elődeink nyomában...

fogy a legtöbbször még annyi tápláló anyaghoz sem jutnak az állatok, hogy az életfentartáshoz szükséges takarmányt fedezni tudnák. Ennek ellenére mégis igen gyakran látjuk, hogy több kilométert kitevő területeket járatnak kistenyésztőink fejőstheneikkel teljesen indokolatlanul, a magán- és közgazdaság nagy kárára.

Számos esetben volt alkalmam tapasztalni, amikor nemcsak kisgazdáink, de nagyobb birtokosaink is, fejőstheneiket igen nagy területen, több kilométeren át mozgattak *még akkor is*, amikor a legelőn az *élet fenntartásához szükséges táplálóanyag egytized részét sem találták meg*. Ilyen felesleges mozgatástól fejős theneinket a bőségesebb és gazdaságosabb tejtermelés érdekében óvni kell. *Fejős tehénnek napi egy-két órai mérsékelt mozgás egészségi szempontból szükséges és teljesen elegendő.*

Hihetetlen mennyiségben veszti el a tejet *a kitűnő testsúlyban levő tehén, ha azt hosszabb ideig tartó mozgásra kényszerítik*, ami azzal magyarázható leginkább, hogy a hasznos termeléstől a táplálóanyag jelentékeny része elvonódik és a nagy fáradtság, illetve az ebből származó rossz közérzület a fejős tehén finom, rendkívül érzékeny idegrendszerre szenvedő befolyást gyakorol.

A szakaszokra osztott bekerített legelőn a kevesebb mozgás, levegős, napfürdős tartási eljárás feltétlenül biztosítja a több termelést, *különösen akkor, ha theneinket a legelő mennyisége és minősége figyelembevétele mellett, a szükségletnek megfelelően még kiegészítő takarmányozásban is részesítjük.* (Szénafélék, zöldtakarmányok és abrakfélék.)

A bekerített legelőn kisebb csoportokban legeltetett tehenek egymást nem nyugtalanítják, ami szintén a többtermelést biztosítja. Az ilyen legelőn a pásztor kutyája nem nyugtalanítja, nem izgatja a minden rendellenességre reagáló fejősteheneket. A tehenek akkor fekszenek, amikor nekik jól esik s akkor állnak fel, illetve mennek legelni, amikor annak szükségét érzik. Az ilyen legelőn a kutat az egyes szakaszok összesarkaló középpontjába építik, hogy minden szakaszban bármikor kaphassanak a tehenek vizet. Ezt úgy érjük el, ha a kútra mozgatható, vagy vízelosztóval ellátott csatornát helyezünk, mely az egyes szakaszokba felállított vályuba vezeti a vizet. Így a tehenek akkor isznak, amikor szükségét érzik, ami szintén a többtermelést szolgálja.

A kútközponttól az egyes szakaszokat 4—8 részre is oszthatjuk a tehénállományunkhoz, vagy a kitűzött célunkhoz mérten.

Az egyes szakaszok elkerítésére tapasztalatom szerint legalkalmasabbnak ígérkezik a 3—4 huzalból álló szeges-drót, melyet az állatok nem rongálnak meg. Most van az ideje annak, hogy a bekerített legelőhöz és a szegesdrót felerősítéséhez szükséges oszlopokat elkészítse a gazda, mert ilyenkor van erre idő s azonkívül a munkaerő ebben az időben a legolcsóbb.

A bekerített legelőn a nyári nap forró tűzésétől félfedelű, nem huzatos félszerek szolgálják a tehenek védelmét, vagy pedig árnyas fák.

A legelőn 35—50 méternyire ültetett fák nemcsak a nagy hőségtől védik a theneket, hanem a legelő jóságát és szépségét nagymértékben előmozdítják. A fásított legelő jobbá válik, mert a fa lombozata a szelet felfogja, miáltal a legelő nem szárad ki oly hamar s így nagyobb fűhozamot ad.

Mennyivel szebb képet nyujtanának szép hazánk legelőterületei, ha azokon ligetes fásítás volna s a levelek zizegése változatosabbá tenné a sivár puszta tájat. Fokozatos tervszerű munkálkodással 10 év alatt, *hazánk arra alkalmas legelő-területeit befásíthatnánk.* A legeltetési társulatoknak jövedelmük fokozására, minden lehetőséget meg kell ragadni, hogy állattenyésztésüket magasabb színvonalra emelhessék. A szebb, jobb és értékesebb állatok kitenyésztése legyen a főcél, amely nemcsak egyéni, de nemzeti kötelesség is. Ennek a felfogásnak be kell gyökeresedni az állattenyésztő egész gondolatvilágába, mert a jó állattenyésztés (nem állattartás) az alapja az egész mezőgazdaságnak s ezzel nemzeti és állami jólétünknek.

A bekerített legelőnek különösen akkor van nagy jelentősége, ha theneinket nem lefejésre, hanem tenyésztésre tartjuk, bőséges takarmányozással látjuk el. Utódokat csak is az olyan egyedek után nevelünk fel, *amelyek a jó fajtajelleg mellett, erőteljes szervezetűek s maximális termelésükkel kitűntek.* (Lásd a törzskönyveltető községekben a törzs- és tenyésztési főkönyvet.)

Mint ismeretes, csakis kiváló testsúlyban levő tehén képes nagyobb termelésre s a bekerített legelő által biztosított mérsékelt mozgás a nagyobb tejhozamot feltétlenül előmozdítja. Szabad legeltetés esetén, amikor a tehén kilométereket jár úgy a kondíció, mint a termelés elvész, mert haszontalan erő termelésre használja fel a táplálóanyagok jelentékeny részét.

A bekerített legelőn az egyes szakaszokat módunkban van kapás kultúrnövényekkel is hasznosítani s ezáltal alaposan előkészíteni gyepvetésre a talajt. A mesterséges legelőknek rendszerint nagyobb a fűtermése, miáltal theneinknek több tejhozamot biztosítunk.

Az említett szakaszos legeltetési eljárással elmarad a pásztor bére, melynek költségéből az egyes szakaszok részben kiépítését el lehet végezni.

A tisztább, a több és a baktériummentesebb tejtermelés érdekében nyáron félfedelű félszerekben volna kívánatos theneinket tartani. Ilyen helyen ugyanis, a tehenek nem szenvednek annyit a melegtől, mint az istállóban és ezért termelésük több és a szellős helyen a baktériumok milliói sem hemzsegnek oly nagy mértékben a tej körül.

A fejőstehenet úgy kell takarmányozni, hogy a legnagyobb termelésre képes legyen. Ennek biztosítása érdekében igen fontos, hogy a leellés előtti 6 héten át annyi táplálóanyaggal lássuk el a tehenet (15—35 kg tejre és életfenntartásra), hogy a kondíció kifogástalan legyen. Természetesen a borjazás után is biztosítani kell az életfenntartáshoz, valamint a termelt tej arányában a szükséges táplálóanyagokat.

Az elmondottak alapján, ahol arra az adottság megvan, nagymértékben előmozdíthatjuk theneink célszerű és okszerű tenyésztését, valamint a gazdaságos tejtermelést.

TEJGAZDASÁG

Rovatvezető: Kiss Endre m. kir. gazdasági felügyelő.

Rendellenes összetételű tejről.

Írta: Trambics János dr.

A tejben legnagyobb határok között változó azon alkatrészek mennyisége, amelyek nem képeznek valódi oldatot. Így legnagyobb mértékben változó a tejben emulsió alakjában jelen levő zsír mennyisége, utána leginkább változó a kolloidoldat alakjában jelen lévő fehérje mennyisége. A rendes viszonyok között alig változó a tej azon alkatrészeinek mennyisége, amelyek valódi oldatot képeznek. Éppen ezért ezen alkatrészek mennyiségének meghatározása alapján történik annak megállapítása, került-e a tejbe valami úton víz vagy sem. Ezen alkatrészek között a legnagyobb a tejcukor mennyisége. Rendes viszonyok között a tejcukor mennyisége egyedenként sem változó az időszaki vagy napközi változások is elenyészők. Éppen ezért a tejvizezés megállapításánál igen fontos annak elbírálása, hogy a megvizsgált tejben mennyi a tejcukor mennyisége. Így Franciaországban a tejvizsgálatoknál elő van írva a tejcukor meghatározása. Más országokban e helyett általában a tejsavó fénytörés mutatióját (refraktio) határozzák meg, ez lényegében a tej cukortartalmával áll összefüggésben, mert a tejsavóban a tejcukron kívül jelen levő alkatrészek mennyisége csekély.

A tejcukor meghatározása, ill. e helyett a savó fénytörésének meghatározása az esetek túlnyomó részében biztos alapot nyujt az élelmiszerellenőrzések során a tej megítélésére. Ritkák azok a súlyos tőgybetegségek, amikor a tej összetétele is megváltozik, főképpen pedig a tejcukor mennyisége lényegesen csökken és így az ilyen tejnél ennek meghatározása látszólagos vízezésre engedne következtetni. Az ilyen tej íze és külseje is rendesen annyira megváltozott, hogy amúgy sem kerülhet fogyasztásra. Azonban szórványosan fordulnak elő olyan esetek is, amidőn a rendes tejkiválasztást olyan körülmények változtatják meg, amelyeket egyébként nem lehet felismerni és csak a tej összetételének megváltozásából lehet ilyen körülmények fennforgására következtetni. Ezen körülményeket először és legtüzetesebben Svájcban tanulmányozták. Ez ott azért oly különösen fontos, mert a tejből leginkább emmenthali

Elődeink nyomában...

sajtot készítenek és ezen sajtféleség minőségét a tej összetételének minden megváltozása lényegesen befolyásolja. Ezen kutatások során megállapították, hogy egyes tehenek teje átmenetileg, olykor azonban egész hosszú ideig is, rendellenes összetételű, de gyakoribb az olyan eset, midőn a rendellenes összetétel a tehénnek nem valamennyi, hanem csak egyes tőgynegyedeiből külön kifejt tejben mutatható ki. Minthogy az ilyen tejben a tejcukor mennyisége kisebb vagy nagyobb mértékben csökkent, e tej kisebb vagy nagyobb mértékben vizezettnek tűnhetik fel akkor is, hogyha a tejbe semmi vizet sem öntöttek. Ilyenkor a szakszerűen végrehajtott istállópróba során vett tejminta megvizsgálásával tűnik ki, hogy vizezés nem forog fenn.

Azonban a rendes tejkiválasztást zavaró körülmény fennforgását fejési próba nélkül is meg lehet állapítani, hogyha a tejvizsgálatnál egyes olyan alkatrészek mennyiségét is meghatározzák, amelyeket régebben általában nem határoztak meg. Az állati szervezet mindaddig, míg nincsen teljesen legyengülve, minden folyadékban, — így a vérsavóban, epefolyadékban és a tejben is, — olyan módon egyensúlyozza ki valamely oldott alkatrész mennyiségének csökkenését, hogy a másik oldott alkatrész mennyiségét növeli. A fehérje és zsír, melyek nem képeznek valódi oldatot, ezen kiegyensúlyozó szerepben nem vesznek részt. Rendellenes összetételű tejben, elsősorban a tejcukor mennyisége csökken. Egészséges állat tejében a tejcukor mennyisége mindig egyforma szokott lenni. A tejcukor mennyiségének csökkenését mindig a sótartalom növekedése kíséri. A sótartalom nagyobb mérvű növekedését a tej sós íze is elárulja. A tej cukortartalmának a sótartalom által való kiegyensúlyozása megfelelő számtani arányban történik és így a vizsgálat minden esetleges mesterkedést is elárul. A sótartalomnak a tejcukor mennyiségének csökkenésével arányos megnövekedése jelzi rendellenes körülmények fennforgását. A tejcukor mennyiségének csökkenése vizezéstől is eredhet, a sótartalom növekedése azonban nem eredhet vizezéstől. A sótartalom növekedésének meghatározására aránylag egyszerű vizsgálati módszerek állanak rendelkezésre, így a sók legnagyobb mennyiségét alkotó kloridok meghatározása, valamint az elektromos vezetőképesség meghatározása.

Ott, ahol gyakoribbak a tőgymegbetegedések, azok korai felismerése igen fontos. Erre legjobb mód a tejnek olyan egyszerű módszerekkel való megvizsgálása, amelyek alapján a legkisebb rendellenességet fel lehet ismerni. Minthogy a rendellenes összetételű tej kémhatása is megváltozott, felismerésére igen alkalmasak olyan festő anyagok, amelyeknek színe a beteg tehenek tejében előforduló kémhatásra megváltozik. De összeállítottak külföldön a gazdák részére olyan egyszerű felszerelést is, amellyel könnyű szerrel lehet a sótartalmat meghatározni. A sótartalomban kisebb ingadozások még nem jelentenek tőgybetegséget, erre csak lényegesen megváltozott sótartalom esetében lehet következtetni. Ilyen esetben nemcsak a tehenek egészségi állapotának megvizsgálásáról kell gondoskodni, hanem számolni kell azzal, hogy az ilyen tej vizezésre gyanúsnak tűnik fel. Az ilyen tej forgalombahozatalát azonban nemcsak tejhamisítás gyanújának elkerülésére, hanem egészségügyi szempontból is mellőzni kell.

A tej összetételét mindenféle, a tőgyre kiható megbetegedés megváltoztathatja. Előfordulhat, hogy az egy istállóban levő legtöbb tehén teje valamely fertőző betegség miatt megváltozott. De különös hideg időjárás vagy más kedvezőtlen körülmények folytán is rendellenes összetételű lesz a tej. Gyakoribb, hogy egyes teheneknél *látszólag* minden különös ok fennforgása nélkül rendellenes összetételű a tej. Ilyen esetekben a tej különleges tejvizsgálati módszerek alkalmazása nélkül vizezettnek tűnik fel. Ezen rendellenességek azonban nem olyan gyakoriak, hogy ezek miatt a gazdának célszerű lenne az említett tejvizsgálati berendezéseket beszereznie és a vizsgálatokat elvégeznie. Kis gazdaságokban ez egyébként is teljesen kivihetetlen. Hogy ha ezért kivételesen előfordulna, hogy valamely hatósági vizsgálat során az árúsított tej vizezésre gyanúsnak bizonyul és a gazda meg van győződve, hogy a megvizsgált tejbe semmiképpen sem kerülhetett víz, akkor célszerű egyes tehenek tejében vagy pedig az istállóban fejt tej elegyében a kloridtartalmat vagy pedig az elektromos vezetőképességet valamely vizsgáló állomáson meghatároztatni, hogy abból meg lehessen állapítani, hogy a tej tényleg rendellenes összetételű-e, vagy sem. Ilyen vizsgálatokat azonban már akkor is célszerű elvégeztetni, hogyha bármely oknál fogva az a gyanú merül fel, hogy egyes tehenek, vagy azok nagyobb része valamely tőgybetegségben szenved. A vizsgálathoz ½ liter tejmennyiség, szükség esetében 100 g mintamennyiség elegendő. Fontos, hogy a tej meg ne savanyodjon, szükség esetében a mintamennyiséget néhány csepp, de nem túlsok, formalinnal kell konzerválni.

A korszerű tejvizsgálati eljárások között különös figyelmet érdemel a fagyáspontcsökkenés meghatározása. A rendes tejkiválasztást zavaró körülmények következtében megváltozott összetételű tejben a csökkent tejcukortartalom és a megnövekedett sótartalom úgy egyenliti ki egymást, hogy a fagyáspontcsökkenés ugyanolyan marad, mint a normális tejben. A rendesnél kisebb fagypontcsökkenés a vizezés kétségtelen bizonyítéka. Ujabb szakirodalmi adatok szerint, egészen kivételesen, olyan tehenektől származó, kétségkívül hamisítatlan tejben észleltek a rendesnél kisebb fagyáspontcsökkenést, amidőn a tehén már teljesen leromlott.

Olyan esetekben azonban, amidőn a tej klóridtartalmát vagy az elektromos vezetőképességet meghatározzák, a fagyáspont meghatározására rendesen nincsen különös szükség.

Néhai Kerekes György elnökségi tagunk fia, ifjabb Kerekes György jóvoltából került a birtokunkba a hazai tenyésztésszervezés őskorát felidéző folyóirat-gyűjtemény. Hisszük, hogy elődeink magas színvonalú szakmai munkájából a jelenkori tenyésztő társadalom is sok hasznos információt meríthet. Ezért úgy döntöttünk, hogy az újság hasábjain közreadjuk a szarvasmarha-tenyésztés régmúlt eredményeit és emlékeit.

GAZDÁK BIZTOSÍTÓ SZÖVETKEZETE

ALAPÍTVA: 1899-BEN ALAPÍTVA: 1899-BEN

Altruisztikus szövetkezeti alapon működő színmagyar biztosító intézet. Magyarország legnagyobb biztosító szövetkezete. Igen előnyös feltételekkel köt tűzkár-, jégkár-, betöréses-lopás elleni, állat-, szavatossági, harang-, gépjármű-, baleset-, szállítmány- és üvegbiztosításokat, élet- és takarékbiztosítást, temetkezési, gyermek-ösztöndíj- és kiházasítási biztosításokat. Vezérképviselőségek, fő- és helyi képviseletek minden városban és községben.

KÖZPONTI IGAZGATÓSÁG: BUDAPEST, IX., ÜLLŐI-ÚT 1. TÁVBESZÉLŐ: 187-870

Elődeink nyomában...

XIII. Tarka Marhafesztivál, Bonyhád
2013. augusztus 9-10.

fotó: Máté Réka

Sokan látogattak el a kétnapos rendezvényre

Fördős József és lelkes csapata készíti a kiváló gulyást

Dr. Feldman Zsolt helyettes államtitkár (VM)

Potápi Árpád Bonyhád város polgármestere megszegi a sült ökröt

A fesztivál névadói

Közönségprogramok...

...és kirakodóvásár

Egésznapos koncertek

XIII. Tarka Marhafesztivál, Bonyhád
2013. augusztus 9-10.
fotó: Máté Réka

Mobilmánia koncert

Látványos színpadi programok

„Főzőcske”

Játszóház...

...és gyermekprogramok

Wolf Kati...

...és Vastag Tamás koncertje

Hajnalig tartott az utcabál